

שנה"ל תשע"ט

חוזר לתלמידים: כתיבת עבודה סמינריונית בב"א

*** החוזר מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות הכותבת, אך הוא מופנה ומתייחס לגברים ונשים כאחד.**

כל תלמיד בחוג לפסיכולוגיה חייב בהגשת עבודה סמינריונית אחת בלבד במהלך לימודיו (מומלץ בשנה ג'). על-פי נהלי האוניברסיטה, לא ניתן לחזור על קורס זה ולכתוב עבודה סמינריונית חדשה על מנת לתקן את הציון.

אנא קראו את המסמך עד סופו כדי להבין את התהליך במלואו. בכל שאלה ניתן לפנות לד"ר ליאת נצר, יועצת העבודות הסמינריוניות בדוא"ל liat.netzer@mail.huji.ac.il

תלמיד מחויב בכתיבת עבודה סמינריונית במסגרת אחת מהאפשרויות הבאות (תהליך השיבוץ מפורט בהמשך):

1. השתתפות בעבודה מעשית מחקרית (4 נ"ז) וכתיבת עבודה סמינריונית (4 נ"ז נוספים, קורס 51544) אשר יחד יקנו 8 נ"ז בסך הכל.

2. השתתפות בקורס בחירה (2 נ"ז) שילווה את תהליך כתיבת עבודה סמינריונית (4 נ"ז נוספים, קורס 51544) ואשר יחד יקנו 6 נ"ז בסך הכל.

3. מנחים ספורים ינחו תלמידים במסגרת פגישות אישיות וללא קורס מלווה (במקרים אלו, התלמיד יירשם לקורס 51962). מסלול זה יזכה ב-4 נ"ז בגין כתיבת עבודה סמינריונית בלבד.

הערה: תלמיד העובד כעוזר מחקר במחלקה תאושר לו כתיבת העבודה הסמינריונית בתיאום עם המנחה והיועצת לעבודות סמינריוניות.

אין לפנות למרצים ישירות בבקשה לקבלה ולהנחיה בכתיבת עבודה סמינריונית אלא יש לפעול בהתאם לתהליך המפורט להלן.

הערה: תלמיד העובד כעוזר מחקר במחלקה תאושר לו כתיבת העבודה הסמינריונית בתיאום עם המנחה והיועצת לעבודות סמינריוניות.

לא תהיה אפשרות לכתוב את העבודה הסמינריונית ללא שיבוץ באחת מהמסגרות שתוארו לעיל. בסעיף הבא תואר תהליך השיבוץ למסגרות אלו.

א. מועדים ותהליך השיבוץ

השיבוץ לעבודה סמינריונית לתשע"ט יתרחש בשני מועדים שונים:

1. השיבוץ עבור עבודה מעשית מחקרית יתרחש במהלך החודשים מאי-יוני בשנת הלימודים תשע"ח.

2. השיבוץ לכתיבת עבודה סמינריונית בליווי פרטני של מנחה עם קורס מלווה או בלעדיו, יתקיים בתחילת תשע"ט. פרטים לגבי תהליך מיון זה יפורסמו לפני תחילת שנת הלימודים.

בחירת נושא העבודה תתבצע מול המנחה לאחר השיבוץ. הנושא יהיה אחד מן הנושאים שהמנחה מתעניין בהם ובתיאום עם הסטודנט.

ב. הנחיות לכתיבת עבודה סמינריונית

להלן הנחיות כלליות לגבי האופן בו יש לכתוב ולהגיש את העבודה הסמינריונית: ניתן לכתוב שלושה סוגי עבודות סמינריוניות: **ניסויית** (הכוללת עריכת מחקר פיילוט קטן) **עיונית** (עבודה תיאורטית הכוללת איסוף חומר ואינטגרציה שלו), ו**איכותנית** (מחקר בו מראיינים נבדקים ומנתחים את הראיונות). לא כל מרצה מדריך את כל סוגי העבודות, ונתון זה מצויין ברשימת המנחים המצורפת לחוזר זה. שימו לב שההנחיות לגבי כל סוג עבודה שונות במקצת.

מטרותיה של עבודה סמינריונית

עבודה סמינריונית הינה סיכום תהליך לימוד של ארגון חומר וכתיבתו. מצופה מהתלמיד גלות סקרנות ועניין בנושא הנחקר, ולנסח את עבודתו באופן בהיר ותמציתי תוך קישור ברור בין פסקאות העבודה. **בעבודה ניסויית** על התלמיד להוכיח הבנה של הרקע התיאורטי של הנושא, יכולת לבצע מחקר ויכולת לנתח תוצאות. **בעבודה עיונית** או **איכותנית** מטרת העבודה היא לענות על שאלה משמעותית שנוסחה מראש, באופן שמבטא היכרות עם הספרות בתחום והתמודדות אישית, יצירתית ומעמיקה עם השאלה.

מבנה העבודה

בעבודה ניסויית מבנה העבודה יהיה כשל מאמר מחקרי או של דו"ח מחקר מדעי. **בעבודה איכותנית** מבנה העבודה יכול העלאת שאלה שמתאימה למתודה האיכותנית, סקירת ספרות, עריכת ראיונות וניתוח תוכן של הראיונות. **בעבודה עיונית** יש להציג שאלה טובה, בהירה ומעניינת בתחילת העבודה. סקירת ספרות הינה הכרחית אך אינה מספיקה: יש להתקדם שלב נוסף בעיבוד החומר, למשל, להציע חיבור בין מודל למציאות מסוימת, לערוך השוואה ביקורתית בין גישות תיאורטיות, להציע פתרון יצירתי לבעיה קיימת, לערוך השוואה בין-תחומית, לבדוק מושג בתחומים שונים בפסיכולוגיה, לבנות הצעת מחקר עתידית, וכדומה.

היקף העבודה

ההנחיות להלן הן כלליות. במקרה של עבודות יוצאות דופן, הדבר נתון לשיקול דעת המרצה. **בעבודה ניסויית** היקף העבודה הוא כ- 10-15 עמודים, **בעבודות עיונית, או איכותנית** ההיקף הוא כ- 20-25 עמודים, כאשר נספחים, דפי כותרת ותוכן עניינים **אינם** נכללים בספירה. מומלץ שימוש בפורמט "דפים רצים", ללא התחלות של עמודים חדשים בראש כל פרק. שמרו על שוליים רחבים, בחרו פונט בגודל נוח לקריאה (כגון David 12 או מקבילותיו) והקפידו על רווח של 1.5-2 שורות.

היקף הביבליוגרפיה

מומלץ שיהיו **לפחות** עשרה פריטים ביבליוגרפיים (בעבודה עיונית רצוי שיהיו יותר כלומר לפחות 15). חשוב שהפריטים יהיו רלוונטיים לנושא וייקראו במקורם (ללא ציטוטי מקור מתוך מקור). יש לצטט את כל המקורות בהם השתמשתם. שימוש במקורות ובמיוחד ציטוטים ישירים מבלי להפנות למקור, וכן העתקת קטעים ארוכים מעבודה או מאמר קיים, נחשבים לעבירה אתית וגוררים סנקציות משמעותיות מצד האוניברסיטה.

היקף הנבדקים

בעבודה **ניסויית** או **איכותנית**, היקף הנבדקים תלוי בתחום המחקר. קו מנחה הינו שהיקף הנבדקים יתאים להיקף של מחקר פיילוט (מחקר מקדים) קטן בתחום המחקר הרלוונטי. בעבודה **ניסויית** מדובר בד"כ על טווח שבין 10-50 נבדקים. בעבודה **איכותנית** מדובר בד"כ על עריכת 1-4 ראיונות.

(1) פגישות מנחה-תלמיד

מומלץ להיפגש עם המנחה לפחות שלוש פעמים במהלך העבודה: 1. פגישת תיאום בה המנחה עוזר לתלמיד/ה לבחור נושא ולהגדיר שאלת מחקר, 2. פגישה שבה עוברים על ראשי הפרקים ומאשרים את עיקרי הביבליוגרפיה, 3. פגישה בשלב הכתיבה כדי להתמודד עם שאלות וקשיים שעולים בשלב זה. בנוסף, בעבודה **ניסויית** או **איכותנית** ייפגש התלמיד עם המנחה ככל הנחוץ כדי להנחות את מהלך המחקר עצמו. **שימו לב כי בכל מקרה את הפגישה הראשונה עם המנחה שלכם יש לערוך לפני סיום סמסטר א'.** המרצים לא יחוייבו להנחות סטודנטים שיפנו אליהם לאחר מכן (גם אם הסטודנט שובץ להנחיה על ידם), והדבר יכול לגרום דחיה של קבלת התואר בשנה נוספת.

(2) הגשת העבודה

ישנן שתי דרכים להגיש עבודה סמינריונית, ויש לתאם עם המנחה את שיטת ההגשה מראש (לא כל מרצה מוכן לשתי הדרכים): **הגשה כפולה** - הגשת טיוטה, קבלת הערות ואז הגשת עבודה סופית; **הגשה יחידה** - הגשה של עבודה במתכונת סופית. במקרה כזה, אין הגשה חוזרת אלא במקרים חריגים. **משך הבדיקה** - העבודה (או הטיוטה) תוחזר לתלמיד תוך חודשיים מיום הגשתה. **כתיבה אינדיבידואלית** - עבודה סמינריונית חייבת להיות אישית, ואין להגיש בזוגות או בקבוצות.

(3) לוח זמנים ומועד ההגשה

כתיבת העבודה הסמינריונית הינה תהליך העשוי להתפרש על פני זמן רב. לכן, חשוב לעבוד לפי לוח זמנים. המנחה רשאי להגדיר לוח זמנים אחר, במידה והוא רואה צורך בכך. **שיבוץ למנחים:** בסוף חודש אוקטובר (תחילת נובמבר). **פגישה ראשונה עם המרצה:** לפני סוף סמסטר א'. במועד זה, ניתן להתחיל בבחירת הנושא. חשוב בשלב הראשוני לתאם ציפיות לגבי מבנה העבודה והיקפה. **בחירת נושא לעבודה:** כדאי לגבש נושא סופי ומגודר לעבודה עד חודש מתחילת סמסטר ב'. במידה ובחירת הנושא תלויה בחומר שנלמד רק בסמסטר ב', בחירת הנושא תידחה במספר שבועות, ויש להיערך מראש להתחלה מאוחרת של העבודה. **הגשת הצעת מחקר לעבודה אמפירית או ראשי פרקים לעבודה עיונית:** בסוף חופשת הפסח. הצעת המחקר צריכה לכלול תיאור בסיסי של העבודה, כולל פירוט של שאלת המחקר, ורשימה ביבליוגרפית ראשונית. **מועד הגשת העבודה הסמינריונית:** עד חודש מסיום שנת הלימודים. ניתן להאריך את מועד ההגשה עד לסוף חודש ספטמבר של אותה שנה, בכפוף לאישור בעל-פה מהמנחה. עד מועד זה תוגש הגרסה האחרונה של העבודה כולל כל התיקונים, ובמקביל, יוגש עותק של דף השער למזכירות לענייני תלמידים (אפשר גם במייל). בקביעת מועד ההגשה יש להביא בחשבון את האפשרות שהציון דרוש להמשך הלימודים של התלמיד (למשל "דרישה מוקדמת") או לחישוב הממוצע לצורך קבלת פרס הצטיינות. תלמידים המתעתדים להגיש מועמדות לתואר שני

בשנה העוקבת נדרשים להגיש את העבודה לא יאוחר מסוף חודש יולי. קחו בחשבון שמנחים רבים אינם זמינים בחודשי הקיץ, ותכננו את מהלך העבודה במהתם.
המורה ימסור את ציון העבודה ויחזיר את העבודה בתוך חודשיים מיום מסירתה.
במקרים **חריגים ויוצאי דופן**, רשאית ועדת ההוראה של הפקולטה לאשר דחייה מעבר לסוף ספטמבר, ובכל מקרה לא אחרי ה-31.12.2018.

(4) קורס מלווה "כתיבה אקדמית והדרכה ביבליוגרפית בפסיכולוגיה" (51111)

במסגרת תוכנית הלימודים, אנו מציעים בסמסטר ב' קורס בן שישה מפגשים בהנחיית ליאת נצר. הקורס יזכה את המשתתפים בו בני"ז אחת (ציון עובר/נכשל). המשתתפים בקורס יזכו לליווי בתהליך כתיבת העבודה, וירכשו כלים בכתיבה אקדמית שיסייעו להם לכל אורך לימודיהם. הקורס יכסה מגוון נושאים, החל מבחירת נושא ומיקוד שאלת מחקר, דרך איסוף וסיכום מקורות, עבור בארגון מבנה של עבודות מסוגים שונים, וכלה בכללי ציטוט והפניה. בתווך, יידונו נושאים נוספים כמו יצירתיות בכתיבה, שימוש מושכל במאגרי מידע והתמודדות עם מחסומי כתיבה. ההשתתפות אינה חובה. המפגש הראשון ייערך בשבוע השני של הסמסטר. המעוניינים מוזמנים להירשם לקורס 51111.